

Методичний коментар до уроку “Київські мозаїки”

Незвичайна алея

Улюблені куточки Києва

Розпочніть урок із прогулянки Києвом. Послухайте з дітьми “[Київський вальс](#)” (слова Андрія Малишка, музика Платона Майбороди), адже саме цю пісню називають неофіційним гімном Києва.

Пригадайте свої улюблені місця у столиці України. Поділіться враженнями. Покажіть світлинами.

Розпитайте дітей, чи бували вони в Києві, що їх особливо вразило, які місця сподобалися, чи хотіли б вони знову побувати в Києві, що саме подивитися.

Можете запропонувати дітям поспівати “[Київський вальс](#)” під фонограму мінус.

Знайомимося із скульптором

Костянтин Скритуцький — український скульптор і дизайнер, автор багатьох вуличних скульптур Києва, митець, якому підвладні різноманітні жанри сучасного мистецтва.

Творчість Скритуцького як вуличного художника почалася зі Скверу ім. Чкалова, де він разом з друзями перетворював старі засохлі дерева на твори мистецтва. Це була перша проба пера та початок експериментів.

Пізніше скульптор працював над вуличною скульптурою, використовуючи переважно мозаїку та дріт. Так на вулицях з’явилися “Корова на дереві” й “Віслючок із візком”. Переломним став 2009 рік, коли був створений “Іжачок у тумані” — саме ця скульптура принесла Скритуцькому славу вуличного художника і стала однією з найпопулярніших робіт.

Першою великою роботою Костянтина Скритуцького став комплекс скульптур на Пейзажній алеї. Відразу після відкриття алея стала однією з родзинок міста. Упродовж років Скритуцький постійно додавав до неї нові роботи, організовував на ній заходи й долучав до її розвитку інших скульпторів.

У 2012 році Скритуцький працював над створенням скульптур, присвячених шведським фанам та футбольному турніру Євро-2012.

Географія робіт автора не обмежується лише Києвом. Його твори можна побачити в українських містах Моршині, Вишгороді, Коктебелі, а також у кількох європейських країнах.

Пейзажна алея

Завітаємо на Пейзажну алею — місце відпочинку в Києві. Подивіться [відеоподорож алеєю](#).

У 2009 році на Пейзажній алеї був облаштований дитячий сквер з лавками і величезними котами. У ньому встановлені фонтани у вигляді слоника та зебр, викладена мозаїкою 30-метрова кішка-стонога, лавки у вигляді кролика, ворони, kota.

- Що цікавого ви помітили? Що вразило найбільше?
- Персонажів яких казок упізнали?
- Які назви скульптурам придумали?

- Біля якої скульптури захотілося затриматися? Чому саме біля неї?
- Розкажіть про свою улюблену скульптуру.
- Як ви назвали б дитячий куточок Пейзажної алеї?
- Уявіть, яка музика могла б звучати на Пейзажній алеї. Наспівайте мелодію. Простукайте її ритм.

Мозаїка

- Як автор оздобив скульптури та інші об'єкти парку?
- Чим відрізняється їхній вигляд зблизька і здалеку?

Під час оздоблення скверу скульптор використав **мозаїку** — цілісне зображення з елементів різної форми та величини. Цю техніку використовували ще давні греки. Найпершими були мозаїки, викладені з кольорових камінців. Потім митці власноруч створювали елементи з кольорового скла, керамічних плиток. Зблизька мозаїка схожа на пазл, де добре видно окремі частинки, а здалеку ми бачимо цілісну картинку.

Роздивіться з дітьми презентацію "[Мозаїку світу](#)".

- Що спільного в усіх мозаїках? Що відрізняє їх?
- З яких елементів створено мозаїки?
- Пригадайте, мозаїки у вашому рідному краї. Що вони прикрашають?

Мозаїка власноруч

Майже математичні експерименти

Запропонуйте дітям поміркувати, що навколо доречно прикрасити мозаїкою, і створити відповідний контурний малюнок.

- Які елементи малюнка більші, а які менші?
- Чи всі елементи доречно вкривати елементами мозаїки однакового розміру? Чому?

Запропонуйте дітям провести дослідження: нарізати кольоровий папір на квадратики зі сторонами 3 см і 1 см; намалювати на аркуші два однакові прямокутники-будинки; на одному викласти маленькі деталі, а на другому — великі.

- Яка мозаїка вам більше подобається?
- Для яких зображень краще використовувати дрібні елементи, а для яких — великі?

Таке завдання-дослідження має зв'язок з математикою. Пригадаємо, як просто вирахувати площу квадрата і прямокутника: треба виміряти довжини сторін і порахувати за формулою. А якщо треба виміряти площу об'єкта довільної форми? У такому разі можна знайти доволі простий вихід — вкрити об'єкт геометричними фігурами, площу яких ми можемо вирахувати. Наприклад, однаковими елементами мозаїки.

Математики кажуть, що здійснено **апроксимацію** (лат. approximate — наближення) — заміну складного об'єкта простішим, у певному сенсі близьким до оригіналу.

Звісно, порахувавши суму площ елементів мозаїки, ми не знайдемо точної площі об'єкта. Але що меншими будуть елементи мозаїки, то точнішою буде знайдена площа.

Запропонуйте учням подивитися на готову мозаїку здалеку.

- Який вигляд вона має?
- Чи сподобалося створювати мозаїку?
- Що було складно, викликало роздратування?
- Як ви організуєте вашу працю, коли створюватимете наступну мозаїку? Чи зміните щось?

Історія в мозаїці

Вивчення мозаїки завершуємо дослідженням. Діти дізнаються, яка київська станція метро оздоблена мозаїками, що розповідають про історію Київської Русі.

Публікую розповідь про київську станцію метро “Золоті ворота” та [презентацію-екскурсію станцією](#), яка допоможе педагогу доповнити розповіді дітей.

Золоті ворота — 29-та станція Київського метрополітену, відкрита 31 грудня 1989 року. У декоративному оздобленні станції використано мозаїчні панно, які розповідають про історію Київської Русі — мозаїчні зображення київських князів і давньоруських храмів, також відображено національні особливості архітектури України, безпосередньо пов’язані з архітектурою і мистецтвом Київської Русі.

1991 року постановою Кабінету Міністрів України автори станції київського метро “Золоті ворота” відзначені Державною премією України.

З 1994 року мозаїки інтер’єрів станції мають статус “щойно виявлений об’єкт культурної спадщини”, пам’ятка архітектури та містобудування, монументального мистецтва.

У 2011 році туристичне видання Boots n All назвало станцію однією з 15 найкращих у світі під номером 11.

У січні 2013 року за версією газети The Daily Telegraph станцію внесено до списку 22 найгарніших станцій Європи.

Продовжити дослідницьку роботу можна за такими напрямками:

- створити ескіз улюбленої скульптури на Пейзажній алеї чи у своєму рідному місті (селищі);
- дізнатися, як створюється мозаїка;
- порівняти мозаїку в різних куточках світу;
- дослідити, якою буває сучасна мозаїка.